

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ പഞ്ചഷഷ്ഠിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| പഞ്ചഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||

വന്ദിജനകർത്യകോ രാജ്ഞഃ സ്തുവപാംഃ, രാജാനം ദശരഥം ദിവംഗതം
മത്യാ രാജ്ഞീനാം വിലാപഃ

അഥ രാത്ര്യാം വ്യതീതായാം
പ്രാതരേവാപര്യേഹനി |
വന്ദിനഃ പര്യുപാതിഷ്ഠം -
സ്തുത്പാർഥിവനിവേശനം || 2.65.1 ||

സുതാഃ പരമസംസ്കാരാ
മാഗധാശ്ചോത്തമശ്രുതാഃ |
ഗായകാഃ ശ്രുതിശീലാശ്ച
നിഗദന്തഃ പൃഥക്പൃഥക് || 2.65.2 ||

രാജാനം സ്തുവതാം തേഷാ -
മുദാത്താഭിഹിതാശിഷാം |
പ്രാസാദാഭോഗവിസ്തീർണഃ
സ്തുതിശബ്ദോ ഹ്യവർത്ത || 2.65.3 ||

തതസ്തു സ്തുവതാം തേഷാം
സുതാനാം പാണിവാദകാഃ |
അപദാനാൻയുദാഹൃത്യ
പാണിവാദാൻയവാദയൻ || 2.65.4 ||

തേന ശബ്ദേന വിഹഗാഃ
 പ്രതിബുദ്ധാശ്ച സന്ധനഃ |
 ശാഖാസ്ഥാഃ പഞ്ജരസ്ഥാശ്ച
 യേ രാജകുലഗോചരാഃ || 2.65.5 ||

വ്യാഹൃതാഃ പുൺയശബ്ദാശ്ച
 വീണാനാം ചാപി നിഃസ്വനാഃ |
 ആശീർഗേയം ച ഗാമാനാം
 പൂരയാമാസ വേശ്വ തത് || 2.65.6 ||

തതഃ ശുചിസമാചാരാഃ
 പര്യുപസ്ഥാനകോവിദാഃ |
 സ്ത്രീവർഷവരഭൂയിഷ്ഠാ
 ഉപതസ്ഥൂർയഥാപുരാ || 2.65.7 ||

ഹരിചന്ദനസന്ധ്യക്ത -
 മുദകം കാഞ്ചനൈർഘടൈഃ |
 ആനിൻയുഃ സ്നാനശിക്ഷാജ്ഞാ
 യഥാകാലം യഥാവിധി || 2.65.8 ||

മംഗലാലംഭനീയാനി
 പ്രാശനീയാൻയുപസ്തുരാൻ |
 ഉപാനിൻയുസ്തുമാ പുൺയാഃ
 കുമാരിബഹുലാഃ സ്ത്രീയഃ || 2.65.9 ||

സർവലക്ഷണസമ്പന്നം
 സർവം വിധിവദർചിതം |
 സർവം സുഗുണലക്ഷ്മീവത്
 തദഭൂദാദിഹാരികം || 2.65.10 ||

തതഃ സൂർയോദയം യാവത്
 സർവം പരിസമുത്സുകം |
 തസ്ഥാവനുപസമ്പ്രാപ്തം
 കിംസിദിത്യുപശങ്കിതം || 2.65.11 ||

അഥ യാഃ കോസലേന്ദ്രസ്യ
 ശയനം പ്രത്യനന്തരാഃ |
 താഃ സ്ത്രീയസ്തു സമാഗമ്യ
 ഭർതാരം പ്രത്യബോധയൻ || 2.65.12 ||

അഥാപ്യുചിതവൃത്താന്താ
 വിനയേന നയേന ച |
 നഹ്യസ്യ ശയനം സ്യുഷ്ട്യാ
 കിഞ്ചിദപ്യുപലേഭിരേ || 2.65.13 ||

താഃ സ്ത്രീയഃ സ്വപ്നശീലജ്ഞാ -
 ശ്ലേഷാം സഞ്ചലനാദിഷു |
 താ വേപമുപരീതാശ്ച
 രാജ്ഞഃ പ്രാണേഷു ശങ്കിതാഃ || 2.65.14 ||

പ്രതിസ്രോതസ്തുണാഗ്രാണാം
 സദ്യശം സഞ്ചകാശിരേ |
 അഥ സന്ദേഹമാനാനാം
 സ്ത്രീണാം ദ്യുഷ്ട്യാ ച പാർഥിവം |
 യത് തദാശങ്കിതം പാപം
 തദാ ജ്ജ്ഞൈ വിനിശ്ചയഃ || 2.65.15 ||

കൗസൽയാ ച സുമിത്രാ ച
 പുത്രശോകപരാജിതേ |

പ്രസുപ്തേ ന പ്രബുധ്യേതേ
യഥാ കാലസമൻവിതേ || 2.65.16 ||

നിഷ്ഠഭാസാ വിവർണാ ച
സന്നാ ശോകേന സന്നതാ |
ന വ്യരാജത കൗസൽയാ
താരേവ തിമിരാവൃതാ || 2.65.17 ||

കൗസൽയാനന്തരം രാജ്ഞഃ
സുമിത്രാ തദനന്തരം |
ന സു വിഭ്രാജതേ ദേവീ
ശോകാശ്രുലുലിതാനനാ || 2.65.18 ||

തേ ച ദൃഷ്ട്യാ തദാ സുപ്തേ
ഉദേ ദേവ്യൗ ച തം നൃപം |
സുപ്തമേവോദ്ഗതപ്രാണ -
മന്തഃപുരമമന്യത || 2.65.19 ||

തതഃ പ്രചുക്രൂശൂർദ്ദീനാഃ
സന്ധ്യരം താ വരാംഗനാഃ |
കരേണേവ ഇവാരൺയേ
സ്ഥാനപ്രച്യുതയുമപാഃ || 2.65.20 ||

താസാമാക്രന്ദശബ്ദേന
സഹസോദ്ഗതചേതനേ |
കൗസൽയാ ച സുമിത്രാ ച
ത്യക്തനിദ്രേ ബഭൂവതുഃ || 2.65.21 ||

കൗസൽയാ ച സുമിത്രാ ച
ദൃഷ്ട്യാ സ്പൃഷ്ട്യാ ച പാർഥിവം |

ഹാ നാമേതി പരിക്രൂശ്യ
പേതതുർധരണീതലേ || 2.65.22 ||

സാ കോസലേന്ദ്രദുഹിതാ
ചേഷ്ടമാനാ മഹീതലേ |
ന ഭ്രാജതേ രജോധൃസ്താ
താരേവ ഗഗനച്യുതാ || 2.65.23 ||

നൃപേ ശാന്തഗുണേ ജാതേ
കൗസൽയാം പതിതാം ഭൂവി |
അപശ്യംസ്താഃ സ്ത്രീയഃ സർവാ
ഹതാം നാഗവധുമിവ || 2.65.24 ||

തതഃ സർവാ നരേന്ദ്രസ്യ
കൈകേയിപ്രമുഖാഃ സ്ത്രീയഃ |
രുദന്ത്യഃ ശോകസന്തപ്താ
നിപേതുർഗതചേതനാഃ || 2.65.25 ||

താഭിഃ സ ബലവാൻ നാഭഃ
ക്രോശന്തീഭിരനുദ്രുതഃ |
യേന സ്തീതീക്യതോ ഭൂയ -
സ്തദ് ഗൃഹം സമനാദയത് || 2.65.26 ||

തത് പരിത്രസ്തസംഭ്രാന്ത -
പർയുത്സുകജനാകുലം |
സർവതസ്തുമുലാക്രന്ദം
പരിതാപാർതബാസവം || 2.65.27 ||

സദ്യോനിപതിതാനന്ദം
ദീനം വിക്ലവദർശനം |

ബഭൂവ നരഭവസ്യ

സദ്മ ദിഷ്യാന്തമീയുഷഃ || 2.65.28 ||

അതീതമാജ്ഞായ തു പാർഥിവർഷഭം

യശസ്വിനം തം പരിവാർയ പന്തയഃ |

ഭൃശം രുദന്ത്യഃ കരുണം സുദുഃഖിതാഃ

പ്രഗൃഹ്യ ബാഹു വ്യലപന്നനാഥവത് || 2.65.29 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

അയോധ്യാകാണ്ഡേ പഞ്ചഷഷ്ഠിതമഃ സർഗഃ ||